No 1919

# DE TIJD.

## NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

*Dieu et mon droit.*

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is f 5,00; voor de buitensteden f 6,00; franko door het geheele Rijk. *Brieven, Gelden*, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

**WOENSDAG, 17 AUGUSTUS.**

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen f 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

### AMSTERDAM, 16 Augustus.

De beraadslaging van Zaturdag is geopend door eene lange, langdradige, ter zake niets afdoende redevoering van den heer baron Mackay, dien wij nog nooit zoo slecht geïnspireerd in de Kamer hebben ontmoet. Dat lid der anti-revolutionnaire partij, aan wiens loyauteit wij steeds hulde hebben gebragt, gaf ons daartoe in zijne jongste *speech* weinig gelegenheid. De partijzucht moet den heer Mackay al zeer hebben verblind, om het mogelijk te maken, dat hij met eene redevoering als de zijne is kunnen voor den dag komen, waarin is op een gestapeld al wat hij zoowel in vorige dagen als in dit tegenwoordig tijdstip heeft kunnen vinden, dat geschikt was om de katholieke godsdienst en de Katholieken om hunne godsdienst, bij den protestantschen geloofsgenoot verdacht te maken, zonder een oogenblik stil te staan bij de vraag, of en in hoeverre de door hem aangehaalde bonte rei van feiten en citaten grond geeft tot hedendaagsch bezwaar, zonder eenige schaal te gebruiken tot waardeering dier feiten en citaten, die naast elkander worden geregen, gelijk een koopman zijne korrespondentie bij toeval verzameld, zoodat in de lijst des heeren Mackay's bezwaren, eene pauselijke bul uit de middeneeuwen op één lijn wordt gesteld met eene dagbladartikel van eene katholieke iersche courant die zelfs in Ierland weinige lezers telt, en beide gelijkelijk dienen, om de gansche Katholieke Kerk van onzen tijd verantwoordelijk te stellen voor hetgeen de heer Mackay goedvindt haar toe te dichten, ten einde op de katholieken van de IXe eeuw te doen wreken het middeneeuwsch systeem en het modern courantartikel van een Iersch heethoofd. Dat heet loyauteit. Middelerwijl verzwijgt de heer Mackay zorgvuldig, al wat in vorige dagen en ook thans nog op rekening van het Protestantismus moet worden gebragt. Hij heeft daarin slechts gevolgd het voorbeeld van den heer van Deinse, die daarenboven nog den moed had van te zeggen, dat hij dat alles met den mantel der liefde wilde bedekken. Zoo brutaal is de heer Mackay niet geweest. Hij heeft slechts vergeving gevraagd, *zoo* hem iets mogt zijn ontvallen, dat zijne katholieke landgenooten kon hebben gehinderd, ten naasten bij gelijk iemand die den heer Mackay aldus zou hebben toegesproken: »Mijnheer de baron, uwe voorouders waren schelmen, en uwe huidige bloedverwanten zijn dieven. Neem mij niet kwalijk, dat ik u dit in het aangezigt zeg: zoo mij een woord is ontvallen, dat u hindert, dan vraag ik daarvoor exkuus en verklaar ik mij bereid het terug te nemen." Wij vragen den heer Mackay: waar blijft hier de loijauteit? En wij moeten er bij voegen: waar bleek het in uwe redevoering, dat gij als vertegenwoordiger van het gansche volk spraakt? Is het niet overal duidelijk, dat gij niet optreedt als wetgever van het land, maar als protestantsch katechiseermeester tegen de Katholieke Kerk? Wat geeft u daartoe het regt? En maakt gij zelf u niet opeenhooping deszelfs schuldig, wat gij ons, Katholieken [illegible] zonder dat gij bij magt zijt, daarvan slechts een enkel bewijs aan te voeren? Wij zullen niet treden in de wederlegging van hetgeen de heer Mackay heeft goedgevonden op onze rekening te schrijven. Daartoe zou een boekdeel noodig zijn. En waartoe zou het dienen? Als wij toegaven aan al wat hij ons voor schuld toerekent, dan zou er niets anders uit volgen, dan dat de protestantsche genootschappen op kerkelijk terrein waakzaam moeten zijn; het zou geen regt geven, om de Katholieke Kerk aan banden te leggen. Intusschen, wij kunnen toch niet onopgemerkt laten, dat de heer Mackay zoo ver is gegaan, dat, niet tevreden met te verzwijgen wat de protestantsche kerk vroeger en ook heden nog ten haren laste heeft, hij de onbegrijpelijke stoutmoedigheid heeft gehad, van de onverdraagzaamheid der voormalige gereformeerde republiek aan te halen als bewijs van verdraagzaamheid. Er was strijd, dus was er vrijheid; zoo spreekt hij. Ja, er was strijd; vier priesters werden opgehangen, doodgeschoten of verbannen, dus was er vrijheid. Zoo! is dat de vrijheid die de heer Mackay ons in de XIXe eeuw belooft? Hij zij er nu voor bedankt. Wij kennen en bezitten eene andere vrijheid; die zullen wij handhaven. Aan het slot zijner rede is de heer Mackay gaan spreken over de Grondwet en de voordragt van wet. Hij mogt daaraan wel een kommentair toevoegen. Wij althans hebben het voorregt niet om zijne in een wijsgeerig kleed gestoken aforismen te verstaan. En wij zouden 't zeer betwijfelen, of de heer Mackay zich zelven wel begrepen heeft. Het komt er weinig op aan wat er van zij; want ook dat gedeelte van zijne redevoering zou van pas geweest zijn in eene konsistorie-kamer, maar in de Tweede Kamer was de konfessioneele beschouwing van den heer Mackay niet op hare plaats.

De heer van Nispen, die op den heer Mackay volgde, heeft aanspraak op den dank der vrienden van het grondwettig regt. Zijn kalm, waardig en gezond betoog kwam des te meer uit, naar mate zijn voorganger meer hartstogtelijk, onbetamelijk en arm aan ter zake dienende argumenten was geweest. Met een paar woorden had de bekwame spreker het langdradig tafereel van de zoogenaamde misdaden der Katholieke Kerk op zij geschoven, met de eenvoudige aanmerking, dat de heer Mackay geen onderscheid maakte tusschen de toestanden, en alzoo den toestand van 1521 op een lijn stelt met dien van 1853, den toestand van Toskane en Zweden met dien van Nederland. Overigens heeft de heer van Nispen in de tweede plaats zich veroorloofd eene kontrafijt van moord en bloedtooneelen, die het Protestantismus heeft veroorzaakt door onverdraagzaamheid. De geachte spreker deed het kort, bondig en afdoende, zonder behulp van eene bonten rei van citaten en feiten, wier waarde kan betwist worden. Na in de derde plaats herinnerd te hebben, hoe de H. Stoel, om het bestaan van een konkordaat gemeend heeft, niet tot de organizatie te kunnen overgaan zonder zich omtrent dat konkordaat met de regering te verstaan, en in de 4e plaats te hebben herinnerd aan het gewigt van deze wetsvoordragt, die eene eerste schrede doet op de baan der verdrukking en alzoo dreigt te worden eene bron van rampen, tengevolge van twist en verdeeldheid van ons klein volk, wijst hij op een gezegde van den heer Lightenvelt, dat allezins beteekenend is, en het beginsel der aanhangige voordragt omverstoot. Destijds zeide hij: Indachtig dat de wetten de zeden vormen, willen wij door eene wet van verdraagzaamheid verdraagzame lieden in Nederland vormen. »Indien er dan onverdraagzamen bestaan, zoo is het tijd dat de wet hen tot verdraagzaamheid brenge." Het is een sprekend citaat, aangehaald ten overstaan van eene wet, die de onverdraagzaamheid tot regel neemt. Men leze toch de voordragt, al zij het ook met een bevooroordeeld gemoed, wat treft men daarin aan? Wat anders dan bepalingen, die in plaats van de onverdraagzaamheid te buigen, integendeel die tot wet maken. Deze wet alleen, zoo zij doorgaat, zal in ieder artikel het bewijs geven, dat de vergadering, die haar aannam onverdraagzaam is of veronderstelt, dat het Protestantismus onverdraagzaam is. Hij betreurt het teregt, dat de regering, in plaats van in het systeem der Grondwet te treden, juist den tegenovergestelden weg is ingeslagen, en onverdraagzaamheid in plaats van onverdraagzaamheid te bestrijden. Hij ziet daarin een groote misslag, welker gevolgen niet zullen uitblijven. De verdrukkingswet is daarvan het produkt, die, schoon toegezegd als eene billijke en onpartijdige wet, naauwelijks de moeite neemt om het te verbloemen, dat daarbij de Katholieke Kerk en de Katholieken worden ten offer gebragt aan protestantsche vooroordeelen en protestantsche eischen. Zulks bewijst de verdienstelijke spreker uit de auspicien, waaronder de wet in de wereld komt. Hij toont aan, dat alles is in het werk gesteld om de wet te maken voor Protestanten, zoo veel mogelijk buiten de bemoeijing van en tegen de Katholieken. In den Raad van State was geen Katholiek. In het ministerie slechts één, en deze, omdat hij tegen de voordragt was, werd verwijderd; de Roomsch-Katholieke Eeredienst kwam nu in handen van den heer van Hall, die zulk een toestand kort te voren onbestaanbaar had genoemd. Hij deinsde er alzoo niet voor terug, om zelfs te bestaan in deze allergewigtigste omstandigheid, wat hij rampzalig achtte in gewone tijden. Ook in de kommissie van rapporteurs was geen Katholiek, zoodat voor 't binnen- en buitenland het feit evident is, dat hier geen spraak is van eene billijke en onpartijdige wet, maar van een maatregel van verdrukking, dien Protestanten aan Katholieken willen opdringen. Zulks wordt nog bevestigd door de kavaliere manier, waarop de zaak behandeld is. Geen antwoord der regering is gegeven op het uitgebreid rapport. Men stapt over de geopperde bezwaren en over de petitien heen, alsof zij geene waarde hadden. Dat is waarlijk des te meer in het oog loopend als men nagaat, met welke volgzaamheid de regering aan de protestantsche bezwaren en aan de protestantsche petitien gehoor geeft. Zoo gaat eindelijk de heer van Nispen over tot het betoog, dat de Grondwet geen preventieve inmenging in kerkelijke zaken gedoogt. Dat wordt met veel talent zoo duidelijk gemaakt als het licht van den dag. Waarna de spreker eindigt met de behartigingswaardige waarschuwing, dat er toch genoeg zaden van onrust en verdeeldheid en beroering op den bodem der maatschappij rusten, al is het dat men daaronder niet de godsdienstige twisten vermengt.

Daarna heeft de heer Wintgens de algemeenheden veroordeeld, waarin men bleef hangen, en de ministers slechts algemeenheden, met behulp van niets bewijzende citaten voor de wet aangevoerd.

De heer Reede van Oudshoorn heeft bewezen, dat de wet niet noodzakelijk was, noch ook gewenscht; maar hij zou zich daarmede, behoudens wijzigingen, vereenigen, omdat het ministerie nationaal, dat is, protestantsch is.

De heer Blaupot ten Cate behoudt zich zijne stem voor. Als het hem bewezen wordt dat er iets in de wet is, dat strijdt tegen het geweten van eenige gezindheid, dan zal hij tegen stemmen. Nu, daar bestaat geen twijfel omtrent dit punt. Als er iets zeker is in de Katholieke Kerk, dan is het dit, dat alleen de Paus magt en bevoegdheid heeft, om bisdommen op te rigten en Bisschoppen te benoemen. Zoo hij zich daarvan wil overtuigen, hij raadplege den eersten Katholiek den besten, die zijne godsdienst kent en dus niet geleerd heeft in protestantsche of verdachte katholieke werken.

---

De *Univers* behelst een artikel betreffende het petitionneren der Katholieken in Nederland dat aldus begint: »Wij hebben slechts ter loops van het krachtig petitionnement gesproken, waarvan de Nederlandsche Katholieken zich hebben bediend, om de wet van den heer van Hall tegen de godsdienstige vrijheid, te bestrijden. Men weet dat het Nederlandsch gouvernement, ondanks die demonstratie, in zijn kwaden wil tegen de Katholieken volhardt. Zouden in Nederland klagten en kreeten van ontsteltenis, slechts in aanmerking genomen worden, dan, wanneer zij de gevoelens uitdrukken van, gelijk men heeft durven zeggen, »de welbeminde onderdanen van den Koning," namelijk van de Protestanten? Wat komt het er op aan of de gansche katholieke bevolking luide verkondigt, dat zij zich gekwetst voelt in wat zij het dierbaarst ter wereld heeft? Het Nederlandsche gouvernement geeft er geene acht op. De hardnekkigheid, waarmede het in zijn verdrukkingsstelsel, in zijn nieuw wetsontwerp tegen de godsdienstige vrijheid volhardt, bevestigt het. De in de laatste dagen door de Katholieken aangenomen houding had het ten minste een voorzigtiger gedrag moeten doen volgen. Die houding is kalm en waardig en toont op schitterende wijze, dat onze Nederlandsche broeders als één man overtuigd zijn van de verpligting die op hen rust, om den formeelsten, wettigsten tegenstand te bieden aan de overweldiging der wereldsche magt op het geestelijk grondgebied."

---

Domine Barger schijnt niet te weten, dat men in de Katholieke Kerk te dienen eerbied koestert voor den Bijbel, om hem dus, als hij doet, door het slijk te laten sleuren, en hij schijnt er ook geen denkbeeld van te hebben, dat een katholiek hoogleeraar zich zoo niet zal verlagen om met het Woord Gods te schermutselen. Wij twijfelen er geen oogenblik aan, of de heer Broere staat gereed, om ook domine Barger in te leiden in den waren

zin der Heilige Schrift, welke alleen door de Kerk gekend wordt, zoo de man zijne arrogante driestheid kan afleggen, en arm van geest wil worden, gelijk een Christen betaamt. Maar paarlen voor de zwijnen te strooijen, dat gaat niet aan.

't Is aardig zoo als dominé Barger zijn April-leerrede verdedigt en zich te redden zoekt van de beschuldiging, dat ze oproer preekt, en de straatsteenen wel eens zou kunnen losmaken. Echt „Nederlanderachtig" roept hij: let op mijne toepassing, zoo zalvend en zoo dierbaar. Of men er op let of niet, dominé Barger heeft hier veel weg van dien Spaanschen chirurgijn, die bij nacht met een dolk gewapend door de straten van Madrid kruiste, de voorbijgangers stil achterna sloop, in den rug stak, zich weg maakte, en dan uit een zijstraatje toeschoot, om den gewonde zijne hulp aan te bieden. In de meeste gevallen bezweek de patient.

Met een onbegrijpelijk naïve verbaasdheid beklaagt dominé Barger zich over de vergissing van prof. Broere, waardoor hij er toegekomen is, om tusschen dominé Oosterzee en hem, dominé Barger, dominé W. Bekker 1 Cor. IV, v. 1 te plaatsen, als een valsche steen in fijn goud gekast. Zoo iets is ongehoord, en dominé Barger zegt, droogweg, dat hij geen dominé W. Bekker 1 Cor. IV v. 1 kent. Me lieve dominé Barger, hoe durft gij het zeggen! De heer van Hall, en die staat niet ligt voor iets, zou dat niet aan durven. Hoe! van „Z. M. dienaar, J. C., W. Bekker 1 Cor. IV v. 1," die de geiten Nazareth's weidt op de bergen Galeads, gelegen, volgens de nieuwe indeeling van Palestina, in de Barnesteeg te Amsterdam, van dien man, der geloovigen hoop ende vertroosting, die een zoo veerkrachtig getuigenis heeft afgelegd van den protestantschen Aprilzin, wilt ge niets weten. Ach, gij vormt te zamen een zoo kernachtig driemanschap! Dominé Oosterzee (1) met zijn kakelbonte exklamatien en zalvende deklamatien tegen het „Beest," aan het hoofd, en gij met uw *Fakkel*achtige oproeping ten „heiligen strijd" aan de voeten, en dan W. Bekker 1 Cor. IV v. 1, die de bombast van broeder Oosterzee, met de platste platheden van uw manier zoo meesterlijk weet zamen te voegen, in het midden. Hoe is het mogelijk dat gij de oogen kunt sluiten voor zulk een harmonie, en het kwalijk neemt als een ander door die schoone proportiën getroffen wordt. Helaas, wat moeten wij daarvan denken? Is het preekjaloezie of iets dergelijks, om zoo tegen beter weten aan te verklaren, dat broeder „W. Bekker 1 Cor. IV v. 1," niet erkend wordt in het Nederlandsche Israël, en daar is als een vreemde eend in de bijt? Maar wij houden op met vragen, daar gij wel de een of anderen onfeilbaren tekst uit het onfeilbare woord zult weten los te werken, om uw handelwijze te *bedekken*.

Ergens in een noot ontmoeten we een *reminicence* uit Moeder de Gans. Met veel deftigheid verhaalt dominé Barger aldaar, hoe bij een missie te Sevenaer gegeven, de paters uit de sakristy eene gedaante te voorschijn lieten komen enz., enz., enz. Zoodra dominé Barger er de lucht van kreeg, dat hij over dat leugentje op zijn vingers zou getikt worden, was hij er als de kippen bij, om te zeggen: ik ben verkeerd geïnformeerd, het is niet te Sevenaar gebeurd, maar te Dussen.

Ei! En als het nu ook daar niet is gebeurd? och, weinig zwarigheid, al is het ook nergens gebeurd — redeneert dominé Barger voort — mijn zoeken is de waarheid niet; ik beoog enkel, om een van die hooggeplaatste Roomsch-Katholieke geestelijken, daar ik zoo niet bij kan komen, eens duchtig te raken.

Maar ge jokt dan toch, dominé.....

Na ja, is dat niet natuurlijk? zijn we dan niet van nature alle leugenaars ende kinderen des toorns, gelijk de Schrift zegt, en moeten wij de Roomschen niet den voet op den nek zetten, gelijk de vaderen!

Magnifiek is de plaats, waar dominé Barger prof. Broere ten strijde oproept, en zweert alles te zullen bewijzen, wat nog nooit een mensch in staat is geweest te bewijzen. Op laarzen van zeven mijlen, als wijlen klein Duimpje, ziet men dominé Barger met ontzaggelijke stappen van Delftshaven, door sloten en struiken en heggen regelregt lostrekken op Warmond; daar staat hij voor de glazen te tieren en te razen, als een losgebroken bandrekel! Kom er uit als je durft, kom maar [illegible] zal je zeggen wat je Katholieke Kerk, wie je Paus, [illegible] Seminarie is, en wat je zelf bent, en als ge mij [illegible] nazegt, precies zoo als ik het zeg, want ik heb [illegible] altijd gelijk, dan zijt ge een — ultramontaan.

Maar het is [illegible] om langer bij dominé Barger's dollemanspraat stil te staan. En niemand onzer lezers ook zou er mede gediend wezen, mat, moê als ze zijn van het bandeloos geschreeuw.

Een ding nog. Het is opmerkelijk, dat al de groote kampvechters tegen Rome, reeds van oudsher zich bij voorkeur in den droesem der ontucht wierpen. Ook dominé Barger zegt tot prof. Broere, dat hij in staat en bereid is, hem tooneelen van kloosterontucht te schilderen, waarbij die, welke hij in zijne leerrede herdacht, nog maar kinderwerk zullen zijn. Wij herhalen het, het is opmerkelijk dat in de koude holen der abstrakte kalvinistische verbeelding steeds zulke onreine voorstellingen zich bewegen. Wij willen de konklusie, die ons voor den geest zweeft, niet neêrschrijven, maar zouden gaarne zien, dat dominé Barger zich hieromtrent in het reine gebragt had, alvorens hij voortgaat tegen Rome te deklameren over onzedelijkheid.

Daar is in prof. Broere's geschrift een heerlijk hoofdstuk! *de kracht van het regt.* Dominé Barger is er door verlegen geraakt en de pen is hem uit de hand gevallen. Vraagt gij sterker bewijs voor de [illegible] onweerstaanbare kracht van het regt? zelfs de woeste hartstogt van den woesten predikant van Delfshaven haalt er beschaamd het hoofd voor onder, en staat versuft; maar een oogenblik slechts, want de oogen sluitende voor het regt en er overheen springende, wordt hij grimmiger dan ooit en eindigt met een heiligschennis.

En nu de slotsom. Dominé Barger heeft geen „antwoord" geschreven, maar een persiflage geleverd op het gezond verstand en op het Evangelie. Niet prof. Broere heeft hij getroffen, maar zich zelven. Met welk een verachting, neen, met welk een innig medelijden moet niet de heer Broere neêrzien op een redelijk schepsel, dat met verkrachting van alle waarheid en regt zich zelven opblaast en uitrekt, om voor de oogen van heel ons welgezind en denkend publiek zich belagchelijk te maken.

Het *bezadigd woord* „is gesproken," 't zal niet verwaaijen in den storm, maar met den dieper doorklinken. Het Bargersche *Antwoord* geeft het zijn volle harmonische welluidendheid. De gloed van het goud wordt niet bezwalkt door den onreinen adem die er over heen blaast.

En men heeft den *Nederlander* aan dit zoogenaamde *Antwoord* zich zien vastklemmen en er plaatsen uit citeeren.

De *Nederlander*, die in betere en minder eigenaardig anti-revolutionnaire dagen zich nog wel eens beriep op Vinet, daalt al lager en lager af, tot in de eerlooze *Fakkel*kreits [illegible]

De partij der Groenen moet zich in haar schijnbaren triomf wel arm en verlaten gevoelen, om naar zulke verdedigingsmiddelen te grijpen, en ze te durven gebruiken voor het oog van een beschaafd publiek. De *Nederlander* wendt zich immers tot zulk een publiek?

Dat een *Kerkelijke Courant* en soortgelijke organen in een taal als door dominé Barger gevoerd wordt, behagen scheppen, laat zich gereedelijk begrijpen, maar dat de *Nederlander*, die jaar in jaar uit, van niets anders den mond vol heeft, dan van zijn billijkheid, zijn verdraagzaamheid, zijn liefde en zijn loyauteit er zich op beroept, zou bevreemding kunnen baren, indien we in de laatste tijden niet gezien hadden, hoe het anti-revolutionair geloof van alle kanten gedrongen en in benaauwdheid gebragt, de armhartigste figuren in de armen valt om redding en bescherming te vinden.

Toen het *Bezadigd woord* van prof Broere het licht zag, was de *Nederlander* bitter verlegen. Hij gevoelde, dat tegen de kracht van zulke redeneringen, zijne gewone geestigheden niets zouden helpen. De rustige houding en het kalme voorhoofd, waarmede de Warmondsche hoogleeraar tot hem naderde, verbitterden hem wel hevig, maar niet genoeg om zich zelven te vergeten. Daarom, beschreef hij een zonderlingen kring om in calembours het boekske, noemde het lieftallig, d. i. uit het antirevolutionairsch overgezet, valsch, jezuitisch, ultramontaansch; en gaf eindelijk met kinderlijke onnoozelheid zijne verwondering te kennen, waarom de heer Broere de pamfletten *Roomsch-Katholicismus en de nieuwe Bisschoppen* niet had ingezien, want had hij dat gedaan, dan zou hij zeker een geheel ander oordeel over de protestantsche verdraagzaamheid hebben geveld. De zet is onbetaalbaar, „Nederlanderachtig," en voor iemand, die van geen zaken afweet, gelijk het gros der anti-revolutionnaire lezers, was de heer Broere schaak mat geraakt. Maar als men nu weet dat de twee genoemde pamfletten, als men ze uit het antirevolutionnairsch overbrengt, de grootste en vuilaardigste prullen zijn, in het verborgen weefsel der Haagsche en Toskaansche heiligen gefabriceerd, kan men het naauwlijks gelooven, dat de „*Nederlander*" het ernstig meent met die dingen te noemen.

Maar de strijd moet nog al wanhopig zijn in het orthodox-ge-re-for-meer-de kamp, dat de bevelhebber er toegekomen is, om dominé Barger als tirailleur te gebruiken.

De vernedering is groot.

Heeft de *Nederlander* door de agitatie voortgedreven, dan geen helderheid meer in de oogen om te zien;

„Dat die menigte van schimp en lasterschriften tegen „de Katholieke Kerk een pest zijn die het protestantismus verteert; dat ze er alle geloof vernietigen, alle „edele gevoelens verstikken, alle hartstogten opwekken „en de bedorvenheid der natuur sublimeren tot het doodelijkst vergift. Hoe ook ware het anders mogelijk, dat „men tot de daden, de met vol overleg gepleegde daden „kwam, die wij hebben zien gebeuren? dat men eindelijk naar middelen greep, die den uitersten graad „van godsdienstig verval kenmerken en noodzakelijk in „denzelfden graad het verval doen toenemen."

---

's GRAVENHAGE, 16 Augustus. Gisteren namiddag is door den Franschen minister, het aangekondigde officieel diner gegeven. De ministers en de leden van het corps diplomatique waren daarop genoodigd. Des avonds was het hotel van de Fransche ambassade prachtig met gaz verlicht. De naamcijfer N. was versierd met eene kroon en geplaatst in eene zon, terwijl het geheel door laauwertakken werd omgeven.

## STATEN-GENERAAL.

### TWEEDE KAMER.

*Zitting van Maandag, 15 Aug.*

In deze zitting zijn ingekomen 23 adressen houdende aandrang op de aanneming van het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen, en 5 tegen het voorstel.

De kommissie tot onderzoek van het verslag nopens de rekening van het pensioenfonds voor burgerlijke ambtenaren heeft bij monde van den heer Rochussen daaromtrent rapport uitgebragt. De Kamer heeft besloten om over de daarbij voorgestelde konklusie in eene nadere zitting te beslissen.

De kommissie voor de verzoekschriften heeft omtrent een aantal in hare handen gestelde adressen verslag uitgebragt, met welker konklusien, strekkende tot nederlegging van sommige adressen ter griffie, en om nopens eenige andere over te gaan tot de orde van den dag, de Kamer zich achtereenvolgens vereenigd heeft.

Het wets-ontwerp tot opheffing der beperkende bepalingen in den Molukschen Archipel met opzigt tot handel en scheepvaart is, na eene langdurige beraadslaging, waaraan de heeren van der Brugghen, Sloet tot Oldhuis, Dirks, van Bosse, Stolte, Rochussen, Ter Bruggen Hugenholtz, Baud en de Minister van Kolonien hebben deel genomen, met algemeene stemmen aangenomen.

Het wets-ontwerp tot afstand van domeinen ten behoeve van een ziekenhuis te Leyden is, na eene korte woordenwisseling tusschen de heeren van Bosse, van Eck en den minister van Binnenlandsche Zaken, met 43 tegen ééne stem, zijnde die van den heer van Eck, aangenomen.

De Vergadering heeft nog aangenomen, zonder hoofdelijke [illegible] uitgebragte verslagen door de kommissien belast geweest met het onderzoek:

1°. van de rekening omtrent den arbeid der gevangenen;

2°. van de rekening van het fonds, voortspruitende uit koopprijzen van domeinen, en

3°. van de rekening van het fonds der Algemeene Landsdrukkerij; alle drie over het dienstjaar 1851.

Morgen ten elf ure zullen de beraadslagingen over het wetsontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen worden voortgezet.

# BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

## FRANKRIJK.

PARIJS, 14 Augustus. De *Moniteur* geeft onderscheidene belangrijke dekreten, waaronder een betrekking heeft op het testament van Napoleon I. De kommissie van onderzoek heeft te dien aanzien een breedvoerig rapport aan den Keizer ingediend. Daarin ontleedt zij de verschillende in het testament toegestane legaten. De kommissie splitst ze in twee deelen, namelijk individueele legaten, gezamenlijk bedragende 10,010,000 franks, en kollektieve legaten, in totaal beloopende niet minder dan 200,800,000 franks. De individueele legaten bevatten de giften door Napoleon gedaan aan personen, die in de kodicillen van het testament bij name genoemd zijn. De kollektieve legaten hebben betrekking op steden en provincien, alsmede op het leger; zoowel op de meest beroemde legerhoofden als op de gewone soldaten.

Van deze legaten stelt de commissie zich voor, om twee collectieve voor het volle bedrag uit te betalen, namelijk 1°. de legaten van 300,000 francs aan de officieren en soldaten van het bataillon van het eiland Elba, of wel aan hunne weduwen of kinderen; en 2°. de legaten van 200,000 fr. aan de ernstig gekwetste of geamputeerde soldaten tijdens de veldslagen van Ligny [illegible] Waterloo.

Al de overige sommen stelt de commissie [illegible] voor te betalen met 8,000,000 francs, van [illegible] som dan 1,500,000 francs zouden worden verd[illegible]der de veteranen van het voormalige keizerrijk.

De commissie van onderzoek [illegible] volgt zamengesteld: graaf Ornano, gouverneur der Invaliden, graaf de las Casas, senator, de [illegible], procureur-generaal, Boulay, staatsraad en graaf [illegible] Dubois, lid van het bureau van den staatsraad.

— Het *Journal des Débats* deelt eene opgave mede

---

(1) De *leer*redenen van dominé Oosterzee worden zeer geroemd. In menig opzigt zou men ze vergelijken kunnen met een bruiloftstafel, waar de schaarschheid van gezonde en voedzame geregten vermomd wordt achter eene opeenstapeling van allerlei Parijzer desertwerk, dat niet eetbaar is. Dominé Barger, die over kleiner kapitaal heeft te disponeren, maar toch meê wil doen, behelpt zich met hetgeen de koekebakker weet uit te vinden, terwijl domine W. Bekker I Cor. IV, 1, zich bedient van hetgeen reeds lang op deze en gene tafels gebruikt is en beschadigd geraakt.

van den inhoud der laatste Weener-nota aangaande het Oostersche geschil. Indien deze opgave echt is zou er al een weinig verschil bestaan tusschen de hier gestelde voorwaarden en die van prins Menschikoff aan Reschid-Pacha. Alleen de vorm waarin die voorwaarden worden voorgedragen is minder omslagtig van vragen en de taal is betamelijker; van de ontruiming der vorstendommen wordt echter met geen enkel woord melding gemaakt.

— Volgens berigten uit Madrid heeft het besluit waarbij de spoorwegkoncessiën bevestigd worden een zeer onaangenamen indruk te weeg gebragt. Algemeen was men van oordeel, dat het nieuwe kabinet veel moeite zou hebben zich staande te houden. De heer Mayano maakt zich gereed om in een der dagbladen, de redenen bloot te leggen van zijn ontslag.

# DUITSCHLAND.

WEENEN, 13 Aug. Bij voortduring houden de gezanten der vier groote Mogendheden alhier konferentien. Naar men zegt wordt er thans onderhandeld, over de zich in Turkije bevindende uitgewekenen.

# BELGIE.

BRUSSEL, 14 Augustus. Bij een herderlijk schrijven van den Kardinaal-Aartsbisschop en de gezamelijke Bisschoppen, is aan de geloovigen in gansch België, in zoo verre zij zulks mogten verlangen, dispensatie verleend van het kerkelijk gebod, dat de Zaturdag als een dag van onthouding voorschrijft. Alleen dan zal de dispensatie niet geldend zijn, wanneer de Zaturdag te gelijk als vastendag invalt. Er zijn verschillende redenen die de hooge Geestelijkheid bewogen hebben aan den Paus het verzoek om bovengezegde dispensatie voor te dragen. In den herderlijken brief werden eenige dier redenen aangestipt, en hieruit blijkt, even als uit den geheelen inhoud van het schrijven, hoezeer de voorschriften der Kerk omtrent vasten en onthouding een uitvloeisel zijn van de wet der liefde, en geenszins een doel hebben, het noodeloos en willekeurig opleggen van lasten.

— Ter gelegenheid van het huwelijk van den hertog van Braband met de aartshertogin van Oostenrijk zijn er, naar aanleiding van een schrijven des Hertogs dienaangaande, door den Kardinaal-Aartsbisschop van Mechelen, gedurende den loop der maand Augustus openbare gebeden bevolen. In alle kerken van het Bisdom zal de eersten Zondag na de huwelijksvoltrekking een *Te Deum* worden gezongen.

## STADSNIEUWS.

### BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 16 Augustus.

BEVALLEN (13 Aug.): G. M. Smelt, geb. van Vliet, Z. — (14 Aug.): M. E. Raken, geb. Wiwel, Z. — (15 Aug.): W. Bosch, geb. van Booven, D.

OVERLEDEN (11 Aug.): H. Heidman, 64 j. — (12 Aug.): H. A. F. G. Brüning, 17 d. — (13 Aug.): E. Rottschild, geb. Andriesse, 40 j. - D. Colaco Ozorio, 81 j. - E. A. Rinse, 5 weken.

# HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 15 Aug. Meekrap. Was heden onveranderd, en blijven de vraagprijzen dezelfde; de Nieuwe Meekrappen worden spoedig te gemoet gezien.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 16 Aug. Tarwe. 127 ℔ b. Poolsche *f* 335; 130 ℔ o. Vriess. *f* 340.

Rogge in Entr. 120 ℔ Odessa *f* 208; in cons. 124 ℔ Burgas *f* 230.

ROTTERDAM, 15 Aug. Tarwe. Puike n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. 1852 *f* 330, 360; middelsoort *f* 294, *f* 309; geringe *f* 257, 272; Blaauwe *f* 257, 276; Zomer *f* 276, 291; N. Zeeuwsche, Vlaamsche en Overmaassche *f* 345, 375. — 155/2 ℔ Witbonte Poolsche *f* 365; 162/2 ℔ Hoogl. Kleefsche *f* 380; 155/2 ℔ oude dito *f* 350; 152, 156/2 ℔ Odessa in Entrepot *f* 320, 330; 155/2 ℔ puike oude Rijn [illegible] ℔ Kubanka *f* 320, 330. — In Publieke Veiling [illegible] Rogge. Zeeuws. en Vlaams. 1852 *f* 213, 228; Noordbrabandsche id. *f* 210, 216; N. Zeeuwsche en Vlaamsche 1853 *f* 248, *f* 265; N. Noordbrabandsche id. *f* 240, 246. — 148/2 ℔ oude Pruissis. *f* 225; 144, 149, 152/2 ℔ Fransche *f* 220, 228, *f* 235; 146, 148/2 ℔ Odessa *f* 215, 220; 142, 144/2 ℔ Archangel *f* 214, 218; 148/2 ℔ dito te Delftshaven *f* 215. — Gerst. Nieuwe Zeeuwsche en Vlaamsche Winter 1853 *f* 173, *f* 188; n. dito dito Zomer *f* 165, 174. — Haver. Zeeuws. en Polder Korte *f* 111, 129; Nieuwe dito en dito Voeder *f* 99, 114. — Boekweit. Noordbrabandsche op 140/2 ℔ *f* 220, *f* 223, 226, 228; Grootbrabandsche *f* 226; Grove Fransche *f* 175, 180, 185; Fijne Fransche *f* 165. — Boonen. Nieuwe Zeeuwsche Paarden *f* 210, 218; Nieuwe Duiven *f* 228, 234; Walchersche Witte *f* 360, 390; Zeeuwsche dito *f* 300, 360; Walchersche Bruine *f* 390, 450; Zeeuws. Bruine *f* 300, 420. — Erwten. Nieuwe Walchersche Blaauwe *f* 278, 293; Dito Zeeuwsche ordinaire *f* 255, 285; dito dito groote *f* 285, 315; dito dito Witte *f* 225, 240; dito dito Graauwe *f* 315, 360; dito Geldersche dito *f* 390, 420. — Koolzaad. Nieuw bedroeg p. m. 180 Last; Overmaasch Zakmaat 63, 63½, 64 £. Vlaamsch Gestort 64, 64½ £. Vlaamsch, Zeeuwsch en Flakkeesch Zakmaat van 62, 63½ £. Zeeuwsch Gestort 63½, 64 £. — Kanariezaad *f* 8,25, *f* 9. — Bruin Mosterdzaad, nieuw *f* 15, 16, Geel dito dito *f* 11, 13 per Mud. — Raapkoeken *f* 74, 76. Lijnkoeken *f* 100, 110 pr. 1040 St.

Ter Beurze is verkocht: Tarwe. 160/2 ℔ Amerikaansche in Entrepot: *f* 350; 155, 159/2 ℔ Odessa Poolsche *f* 335, 350; 155/2 ℔ puike oude Rijn *f* 355; 154/2 ℔ o. roode Nassaud. *f* 350; 156/2 ℔ Witbonte Poolsche *f* 355; 162/2 ℔ Petersburger Kubanka *f* 345; 156/2 ℔ Bovenlandsche *f* 347. — Rogge. 141, 144/2 ℔ Archangel in Entrepot: *f* 202, 210; 143/2 ℔ Petersburger *f* 205; 144/2 ℔ geringe Odessa *f* 190; 143/2 ℔ Archangel *f* 208. — Gerst. 130, 132/2 ℔ Liebau *f* 219, 221, *f* 225; 131/2 ℔ dito dito *f* 223, 224 3/m. — Boekweit. Grove Franschen op 140/2 ℔ *f* 183.

SCHIEDAM, 15 Aug. Rogge in entrep. verkocht: 143/2 ℔ Archangel *f* 208 3/m. — Gerst. Verkocht: 130, 132/2 ℔ Libau *f* 219 kont., *f* 221, 225 6/w.; 131/2 ℔ dito *f* 223 6/w., *f* 224 3/m. — Moutwijn *f* 22,00; Jenever *f* 26,50; Amst. Proef *f* 27,75, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

ANTWERPEN, 15 Aug. *Katoen*. Verkocht 414 balen Georgia pr. *Dudley*.

LONDEN, 13 Aug. *Koffij*. Native Ceylon zonder kooplust. Plantage soorten zeer gevraagd.

*Suiker*. *Ruwe*. West-Indische met belangrijken omzet tot ferme prijzen. *Geraffineerd* wordt hooger gehouden.

*Thee* flaauw met nominale prijzen.

*Rijst* wordt lager aangeboden. — *Krenten* zeer prijsvast. — *Rozijnen* zonder handel.

*Talk* flaauw en lager.

*Graanmarkt*. Tarwe en Haver zijn lager afgegeven. Garst onveranderd.

*Veemarkt*. Bij onveranderde prijzen met iets meer aftrek.

*Boter* iets lager. Vriessche eerste soort 90 a 92 s.; Zantische 88 a 90 s. — *Kaas* met weinig zaken en prijshoudend; Edammer 44 a 50 s.; Goudsche 36 a 46 s.

HAVRE, 13 Aug. *Katoen*. Verkocht in den loop der week 8,600 balen, aangekomen slechts 264 balen, meerendeels voor het transito.

*Koffij*. Verkocht 2/3 van eene lading Portorico.

TRIEST, 15 Aug. *Rozijn*. Brieven van Samos dd. 26 Julij melden, dat de ziekte van den druif met snelle schreden zich uitbreidt. Men verneemt uit goede bron, dat men niet meer dan 10/m. centen. goede vruchten zal verkrijgen en reeds vele koopers zich voor die kleine hoeveelheid aanmelden.

## Wisselkoers.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Parijs | 2/m. | *f* $56\frac{3}{16}$ | Livorno | 2/m. | *f* 39⅜ |
| » | zigt | » $56\frac{9}{16}$ | Napels | » | » 81½ |
| Bordeaux | 2/m. | » 55¾ | Petersburg | » | » 1.86 |
| » | ½/m. | » 56 | Weenen | 6/w. | » 32⅛ |
| Madrid | 3/m. | » 245 | Augsburg | » | » 35⅜ |
| Cadix | » | » 245 | Frankfort | » | » 99 |
| Seville | » | » 242 | Hamburg | 2/m. | » 35¼ |
| Bilbao | » | » 243 | » | zigt | » 35½ |
| Lissabon | » | » 41½ | Londen | 2/m. | » 11,75 |
| Porto | » | » 41½ | » | zigt | » 11,82½ |
| Genua | 2/m. | » 46⅜ | Rotterdam | | » ⅛ |

## PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

| | | 15 AUG. 4½ u. gebl | 16 AUG. 4 u. | | gebl. |
|---|---|---|---|---|---|
| NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt. | | 63⅞ | 63¾ | 63⅞ | 63⅞ |
| Dito Dito | 3 | $76\frac{11}{16}$ | $76\frac{11}{16}$ | 76⅞ | |
| Dito Dito | 4 | $95\frac{11}{16}$ | $95\frac{9}{16}$ | | |
| O. I. Leening 1844 | 4 | | | | |
| Amortis. Syndic. | 3½ | 94¾ | 94¾ | | |
| Handel-Maatschappij | 4½ | 127¾ | 127¾ | 127½ | |
| Aand. Rijn-Spoorweg. | | | | | |
| Aand. Holl. S. M. | | | | | |
| Obligatien | | | | | |
| BELGIE, Obligatien 1844 | | | | | |
| Cert. bij de Belg. Bank. | 2½ | | | | |
| Dito bij Rotsch. en Volksv | | 53⅛ | $53\frac{1}{16}$ | 53⅛ | |
| FRANKRIJK, Obligatien. | 3 | | | | |
| SPANJE Nieuwe | 1 | 23½ | $23\frac{5}{16}$ | 23⅜ | |
| Dito | 3 | 47⅞ | | | |
| Dito Binnenl. à 6/m. | | 43⅝ | 43½ | | |
| Coup. Bewijzen. | | 6⅝ | $6\frac{7}{16}$ | 6½ | |
| Amortisable Schuld | | | 5¼ | $5\frac{5}{16}$ | |
| PORTUGAL te Londen | 5 | 42¾ | | | |
| Dito Dito | 3 | 39⅞ | $39\frac{5}{16}$ | 40 | |
| RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816 | 5 | 108⅞ | 108¾ | | |
| Dito Dito 1828 en 1829 | | 108 | 108 | | |
| Cert. bij d°. 1831 en 1833 | | 98 | | | |
| Dito | 4½ | 100 | 100⅞ | | |
| Dito bij *Hope* | 4 | 93½ | 94 | | |
| Dito bij *Stieglitz en C°.* | | 92¾ | 92¾ | | |
| Dito bij id. 5de Serie | 4 | | | | |
| Cert. te Hamburg | 5 | | | | |
| Inschrijving in Assignat. | 6 | 74⅞ | 74¾ | | |
| Cert. van dito | | | 75⅛ | | |
| POLEN, Certifikaten | 4 | 86¾ | 86½ | | |
| [illegible] | | | | | |
| Dito met Lot. [illegible] | | | | | |
| AMERIKA, Bank-Actiën | | | | | |
| PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f* | | | | | |
| OOSTENRIJK, Metalliek | 5 pCt. | 82[illegible] | $82\frac{13}{16}$ | $82\frac{15}{16}$ | |
| Dito 1852 | | | | | |
| Dito 1847 | 2½ | 42¾ | 42¾ | | |
| Dito 1851 | 2½ | 42¾ | $42\frac{11}{16}$ | | |
| Dito 1849 | 5 | 95¾ | 95½ | $95\frac{9}{16}$ | |
| Ween. Bank bij *Goll en C°.* | | | | | |
| Dito | 4 | | | | |
| Letter B | 5 | 95¾ | 95½ | $95\frac{9}{16}$ | |
| Aand. met Loting fl. 500 | | | | | |
| Nieuwe dito » 250 | | | | | |
| NAPELS, Cert. *Lam en Bouwer* | 5 pCt. | | | | |
| BRAZILIE te Londen 1824 | 5 | | | | |
| Dito Leening 1843 | 5 | | | | |
| PERU | 4½ | 80½ | 80⅜ | | |
| MEXICO Nieuwe | 3 | $26\frac{5}{16}$ | $26\frac{5}{16}$ | | |
| VENEZUELA à £ 100 | 3½ | 38 | | | |
| GRENADA à £ 100 | 2 | 22⅛ | 22¾ | | |
| Dito Uitgestelde | | 9¾ | $9\frac{9}{16}$ | 9⅞ | |
| ECUADOR à £ 100 | | 4½ | 4⅛ | | |

Mexiko onbepaalde 26⅛; Venezuela uitgestelde 15⅝.

In Binnenl. fondsen was heden tamelijk veel affaire en de stemming iets gunstiger; vreemde effekten waren daarentegen meer aangeboden zonder dat de handel in eene der soorten buitengewoon levendig was, — alleenlijk was de markt in Grenada's wederom zeer geannimeerd.

*Koers van het Geld*: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

## BUITENLANDSCHE BEURZEN.

LONDEN, 17 Aug. Cons. kont. 97¾ a —; op tijd 97¾ a — Braz. 100 a 102; 1829/39 101 a 103; 1852 99½ a 100; Den. 3 pc. — a —; 5 pc. — a —; Ecuad. 5 a 5½; Gren. 21 a 21½; Uitgest. 8¾ a 9; Mexiko Nieuwe 26⅝ a —; Peru 4½ pc. N. 83 a 85; Uitgest. 57½ a 58½; Rusl. 1822 5 pc. [illegible] a 117½ (N.) 4½ pc. 100¾ a 100¼; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 43½ a —; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23¼ a —; 3 pc. 47½ a —; Coup. cert. 6⅜ a —; Passive 5⅛ a 5⅜; Holl. 2½ pc. [illegible] a —; id. 4 pc. 97½ a 98; Venez. — a —; Uitg. — a —; Wissel op Amsterdam *f* 11.90; Grieken 1824 — a —; 1825 — .

FRANKFORT, 15 Aug. Met. 5 pCt. 86½; W. Bank-Aktiën 1543; W. Loten fl. 250, —; Spanje 1 pCt. 23⅝; id. 3 pCt. 43⅝; Badens. Loten —; Wissel op Weenen 110⅛.

## NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN.

| | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|
| Metalliek | *f* 27,25 | a — | Pruissische | *f* 34[illegible] | a — |
| Napelsche | - 25,30 | ,, — | Spaansche | - 2,46 | ,, — |
| Div. in £St. | - 11,75 | ,, — | Hamb. Russ. | - 36½ | ,, — |
| Eng. Russen | - —,— | ,, — | Russ. in Z. R. | - 37½ | ,, — |
| Fransche | - 56¼ | ,, — | ,, Pap. ,, | - 10⅜ | ,, — |
| Belgische | - 56¼ | ,, — | Pools. in Fl. | 28⅜ | ,, — |

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

| | | |
|---|---|---|
| Stukken à *f* 10 per Stuk | *f* 9,80 | à 9,90 |
| Oude Gerande Dukaten | » 5,60 | » 5,70 |
| Wigtige Souvereinen | » 11,80 | » 11,90 |
| » Pistolen | » 9,65 | » 9,75 |
| Stukken van 20 Francs | » 9,50 | » 9,60 |
| Baren Goud en Speciën à *f* 1442,60 per Ned. ℔ fijn | 11¼ | à 11¾ pc. |

ZILVEREN SPECIEN.

| | | |
|---|---|---|
| Piasters per Stuk | *f* 2,55 | à 2,60 |
| Stukken van 5 Francs | » 2,35 | » 2,37 |
| Brabandsche Kroonen | » 2,65 | » 2,70 |
| Fransche | » 2,70 | » 2,75 |
| Pruissische Daalders | » 1,75 | » 1,77 |
| Zilver 1000 à 980 | *f* —,— | à —,— |
| » 900 » 700 | » 104,50 | » 105,— |

## SCHEEPSTIJDINGEN.

AMSTERDAM, 16 Augustus. Volgens brief van kapt. J. Goedkoop, voerende het schip Prins Hendrik, in dato Melbourne 13 April, was hij, den 3den dito, aldaar van Queenstown aangekomen; benoorden de Linie had hij veel en hevig stormweêr doorgestaan en daardoor belangrijke schade aan zeilen bekomen.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 13 Aug. P. F. Lange, Castor, Banjoewangie. — 14 Aug. J. N. Bezier, Salatuga, Banjoewangie.

UITGEZEILD:

HELVOET, 14 Aug. M. Noordhoek, Fortuna, Havana.

## RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 15 Augustus in lading naar:

| | |
|---|---|
| *Keulen* | H. Holst, Colln N°. 6. |
| | N. Jasbender, Murat. |
| *Mainz* | G. Reichert, Mainz N°. 4. |
| *Manheim* | J. J. Arnold, Freundschaft. |
| *Duisburg* | J. L. Arera, Ondine. |
| *Dusseldorp & Neus* | W. Lenkering, Niederrhein N°. 12. |
| *Heilbron* | C. Buhler, Fortschrit. |
| *Urdingen & Ruhort* | D. Jansen, Vrouw Maria. |
| *Ludwighaven* | Ant. Fritz, Christina. |

PRIJZEN DER PERCEELEN,

*Geveild op Maandag 15 Aug., in het O. Z. Heeren Logement.*

N° 1. Een Pakhuis en Erve, Prinsengracht, CC 539; *f* 2500. } *f* 25,

2. Een dito, naast Perceel N° 1, CC 538; *f* 2620. } *f* 100, } [illegible]

3. Twee Pakhuizen en Erven, [illegible] N° 2, CC 537 en 536; *f* 3300, *f* 100.

4. Een Huis, Tuin en Erve, Leidsche Gracht, JJ 36; *f* 3900, Opgehouden.

5. Een Huis en Erve, Utrechtsche Dwarsstraat, Z 216; *f* 1425, P. D. Lusink, Jr.

6. Een dito, Rozenstraat, EE 474; *f* 2250. } *f* 2762, *f* 4, P. D. Lusink, Jr.

7. Twee Achterhuizen en Erven, als voren, achter Perceel N° 6, EE 475 en 476; *f* 512.

8. Een Huis, Tuin en Erve, Egelantierstraat, NN 176; *f* 1950, *f* 50, P. Baay, Jr.

9. Een dito, Anjeliersgracht, OO 608; *f* 2000, *f* 50, J. F. Schutte,

10. Een Huis en Erve, 's Gravelandsche Veer, CC 483; *f* 4050, *f* 125, H. S. van Embden.

11. Een dito, Reguliersdwarsstraat, X 111; *f* 2300, *f* 175, J. Meijerink Meijer.

12. Een dito, Huiszittensteeg, G 108; *f* 1100, P. D. Lusink, Jr.

13. Twee Huizen en Erven, Naaldenmakersgang, Bloemstraat, DD 216 en 215; *f* 650, Opgehouden.

14. Een Huis en Erve, Kromme Tuinstraat, OO 515; *f* 400 Opgehouden.

# ADVERTENTIEN.

(3175) Heden overleed mijn geliefde Echtgenoot CONRADUS ROOIJMANS, aan eene verzwakking van vier weken, tijdig voorzien van de H. H. Sacramenten, in den gezegenden ouderdom van ruim 76 jaren. Meer dan 43 jaren mogt ik in gelukkige Echtvereeniging met hem leven, en ik verlies in hem met mijne kinderen eenen Braven Echtgenoot en eenen liefderijken vader.

's Gravenhage, den 11 Augustus 1853. Wed. C. ROOIJMANS, geb. M. Rijgersberg.

*Vrienden en betrekkingen gelieven deze algemeene aankondiging, als bijzondere kennisgeving te ontvangen. Op verlangen van den overledene zal de uiterlijke rouw alleen door de Weduwe worden aangenomen.*

---

(3182) Voor de vele bewijzen van belangstelling, ter gelegenheid van ons Huwelijk ontvangen, betuigen wij ook namens onze wederzijdsche betrekkingen, onzen opregten dank.

Harmelen, 16 Augustus 1853. J. H. THIER. E. M. THIER, Prost.

---

(3183) In N°. 1865 van deze Courant is de volgende advertentie geplaatst geweest:

## Roomsch Katholijken!

Een paar Gehuwde, zeer Behoeftige **GELOOFSGENOOTEN,** de man 78 en de vrouw 74 jaren oud, buiten staat door ziekelijkheid, met werken iets te kunnen verdienen, en thans nog met verhuizing uit het door hen bewoond wordende keldertje bedreigd, roepen bij deze uwe mildadigheid in. Sedert lang werden zij in hun zeer gering onderhoud, ook mede ondersteund, door eenige onzer andersdenkende stadgenooten; de laatsten nu houden eensklaps daarmede op, met verwijzing naar de gegoede Katholijken.

Steller dezes (bij den Uitgever dezer Courant bekend) wenschte eenige Geloofsgenooten te vinden, die eene geringe wekelijksche of maandelijksche bijdrage zouden willen doen tot onderhoud van die brave oude lieden. Die hiertoe (wie weet voor hoe korten duur) genegen zijn, worden verzocht hiervan te doen blijken per gesloten billet onder letter B aan het Bureau dezer Courant, met opgave van adres; en de wekelijksche of maandelijksche bijdrage.

Elke gift in eens, tot bovengenoemd einde, zal ook kunnen worden bezorgd aan het Bureau dezer Courant, waarvan later mededeeling zal worden gedaan.

Aan het Bureau dezer Courant is tot dat einde ontvangen:

| | |
|---|---|
| Van N. N. | f 0.50 |
| „ „ 1 coupon | » 1.98 |
| „ „ | » 0.50 |
| „ „ door een schipper bezorgd | » 10.— |
| Te zamen | f 12.98 |

waarvoor de edele gevers hartelijk dank worden gezegd, terwijl deze oude ongelukkige lieden aan medelijdende geloofsgenooten nog steeds bij en aanbevolen.

---

**Te Huur** eene wel ingerigte **BIERBROUWERIJ** met toebehooren en een daarbij behoorende **WONING en TUIN,** gelegen te *Stratum* bij Eindhoven aan den grooten straatweg. Inclinerenden adresseeren zich met *franco* brieven aan het Postkantoor te Eindhoven, onder de Letters V. D. (3178)

---

**Onderwijzers** van den TWEEDEN of HOOGEREN RANG, willende dingen naar den Post van **OPENBAREN ONDERWIJZER** te *Eindhoven*, worden uitgenoodigd zich voor of op den 20. Augustus e. k. in persoon of met vrachtvrije brieven aan te melden bij den Burgemeester dezer Gemeente of den Schoolopziener in het 4e District met overlegging der vereischte stukken.

De voordeelen aan dezen Post verbonden, zijn 1°. een jaarlijks traktement van den lande f 200, 2°. idem van de Gemeente f 200, 3°. voor brandstoffen f 55, 4°. voor ... f 35, 5°. Schoolgelden voor elk kind f 2.60, 6°. voor Onderwijs aan arme kinderen f 2.50, voor iedere honderd zielen der bevolking, renderende p. m. f 90, 7°. Vrije Woning en Tuin.

De dag voor het vergelijkend examen, zal den belanghebbenden nader worden bekend gemaakt. (3179)

---

**Er wordt gevraagd** een fatsoenlijk **JONGELING,** van de R. K. Godsdienst, ter opleiding en voltrekking van het vak van KLEEDERMAKER, met kost en inwoning tegen een matig Leergeld. De vereischten zijn een stil en zedig gedrag. Reflecteerenden vervoegen zich met *franco* briefjes of in persoon bij A. Naderman Hz., Mr. Kleedermaker te Roelofsarendsveen, (3181)

---

**EEN GEZWEL AAN DEN HALS** *genezen door de zalf en de pillen van HOLLOWAY.*

Thomas Marlow, te Bristol woonachtig (Walsh-Back) was sedert jaren ziekelijk geweest, gedurig klagende over pijnen in den nek. Hij raadpleegde onderscheidene genees- en heelkundigen, doch zonder het minste goed gevolg. Eindelijk ontstond er een groot gezwel onder zijn linkeroor, waaraan hij geruimen tijd verschrikkelijk leed, terwijl alle, andermaal aangewende middelen tot geen de minste baat verstrekten; ... gebruik maakte van de zalf en pillen van Holloway, welke spoedig het gezwel verdeelden en genazen, zoodat hij thans in den besten staat van gezondheid verkeert.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 7.75, f 15.50, f 23.50.

*Potjes Zalf* à f 0.90, f 2.10, f 3.30, f 8.15, f 15.90, f 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. Adama, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. Mulus te *Utrecht*, en bij J. Straatman, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablishment.* (3053)

---

Alom is de Inteekening opengesteld op het Tijdschrift

## ENCYCLOPÉDIE

LECTUUR VAN NUTTIG EN GEZELLIG ONDERHOUD, VOOR ALLE STANDEN.

Als men op de ENCYCLOPEDIE inteekent, ontvangt men telken 14 dagen eene aflevering van 40 Bladz. gr. Oct. op best velijn papier, en betaalt daarvoor slechts *eene gulden vijftig cents* per drie maanden, terwijl aan de Geabonneerden *gratis* wordt afgeleverd een exemplaar van het schoone werk:

## De Wijsgeer DON QUICHOTTE

OF

## De Lotgevallen van den Advocaat HABLARD,

door den Eerw. Heere J. H. M. AERSSEN.

Compleet in twee gr. 8°. Boekdeelen, te zamen ongeveer 750 Bladz., welk bij de uitgave kosten zal f 4.60.

Er zijn bereids verscheidene geschriften in de *Encyclopédie* opgenomen, die door zuiverheid en bevalligheid van stijl en belangrijken inhoud uitmunten.

De eerste aflevering van den Jaargang 1853/54 is bij alle Boekhandelaars ter inzage voorhanden en de Prospectus ... (3180)

---

Bij den Uitgever ligt ter perse om binnen weinige dagen te verschijnen:

**EEN WOORD OVER**

## DE INQUIZITIE;

**Kantteekening op het jongste geschrift van Dr. FRUIN,**

door J. A. ALBERDINGK THIJM.

Bij denzelven worden met succes gedebiteerd:

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN is van de pers gekomen en wordt met succes gedebiteerd:

DE

## REVOLUTIONNAIRE MIDDELEN

DER

## ANTI-REVOLUTIONNAIRE PARTIJ,

door V. L. V. Prijs f 0.20.

---

WATERGRAAFSMEER, 4 Augustus 1853.

Het jongste mijner Kinderen, een jongetje van vijf verrel jaars, sukkelde van een half jaar af en was zoo vermagerd dat het een geraamte geleek; het werd zwakker en zwakker en kon op het laatst niets meer gebruiken dan een weinig melk met twee deelen gekookt regenwater. ... de Grootmoeder toe, dat het de kliertering had, waarvan het niet opkomen kon; dit is nog kort geleden gebeurd en nu is intusschen het Kind zoo gezond, vrolijk en tierig als maar een Kind zijn kan. Deze gunstige wending heeft het aan de Revalenta van Dubarry te danken, waarvan het slechts twee doozen gebruikt heeft, die ik op aanraden van goede vrienden en met goedvinden van den Dokter in het Verkoophuis gekocht heb. Het lieve Kind eet zijn pap gaarne en springt van blijdschap als het de Revalentatrommel ziet. De geheele buurt heeft mijn Kind in zijn ellendigen toestand gekend en kent ook de gelukkige wending, die plaats gehad heeft. Mijn naam is in de Meer zeer bekend en ik ben gaarne bereid alle verlangde uitkomst te geven. Wees zoo goed hieraan zooveel mogelijk openbaarheid te geven, enz.

M. ELSMAN.

**DUBARRY'S REVALENTA** heeft duizende lijders geholpen van, de hemel weet hoeveel verschillende ziekten. Hierin ligt geen overdrijving, de vele attesten die wij van alle Landen hebben, bewijzen het genoegzaam. Dit zuiverende en kracht en leven brengende voedsel heeft ook in ons Land ... geholpen en wij zouden zeer bekende en geachte namen kunnen noemen, zelfs onder den geneeskundigen stand, die met lof van gesproken en bewijzen zijner geneeskracht gehad hebben, als wij maar de vergunning daartoe hadden. Eenige lijders echter hebben ons uit erkentelijkheid en in de blijdschap van hun gemoed, even als Elsman schriftelijke verklaringen ter publicering toegezonden, waaronder: W. KOST in Amsterdam, die van een hevigen zevenjarigen maagkramp, die hem aan den rand des grafs gebragt had, genezen is. Van een Dienstmeisje in Leeuwarden, berigt de heer Postma, dat zij van langjarige maagkramp en slechte spijsvertering zeer voorspoedig genas. BASTIANIA QUIST te Colijnsplaat, van slechte spijsvertering en bloedopgeven. Eene dame in Middelburg (berigt van KRIES) van maagpijn en Maagzuur. Het Kindje van den Heer COLEN PAKBIER van den rand des doods. De Echtgenoote van den Heer DEKKER in Purmerend van eene hardnekkige maagziekte, enz. Velen heeft het van de koorts bevrijd, die lang te vergeefs daartegen medicineerden. Velen van verzwakking, waterzucht en nog meer van zwaarmoedigheid, flaauwheid, onvermogen, congestien, constipatie, &c. &c.

BARRY DU BARRY'S Revalenta wordt Verkocht in blikken doozen, van f 2, f 3½, f 7, f 15, in ondergestaande Dépôts, alsmede bij den Heer B. ADAMA, Apoth., Heerengracht, hoek Utrechtschestraat. (3158)

Amsterdam, Verkoophuis.
Akkrum, Pieter K. de Groot.
Alkmaar, J. Brongers Gz.
Almelo, C. Rossmark.
„ R. Steenbergh.
Amersfoort, G. C. T. v. d. Roemer
Apeldoorn, Bruno Tideman.
Arnhem, R. B. de Roos.
„ G. Rogmans.
„ G. Holland.
„ G. W. Tikkel.
Assen, H. P. A van Gorcum.
Axel, J W. Verbeek Vrolijk.
Beverwijk, Kühler.
Bergen op Zoom, D. Pouwels.
Bodegraven, J. B. E. C. Schlatman.
Bolsward, S. S. Oosterbaan.
Boxmeer, G. Muller.
Breda, Wed. Wierex Folla.
„ Kannemans van Dashorst.
Delft, J. T. Wagner.
Delfzijl, A. W. C. Keyzer.
Deventer, Wed. S. F. Louwerens.
„ J. Muller.
Deventer, A. Melort.
„ J. L. v. Ruyven.
Doesburg, H. Lebbink.
Doetichem, W. J. Raadgeep.
Dokkum, A. Schaafsma.
Dordrecht, J. Veth Jr.
Edam, J. F. Akkerboom Jr.
„ P. de Boer Pz.
Enkhuizen, G. Rienderhoff.
„ A. Dekema.
Enschedé, M. Zilverberg.
„ Wed. A. Stevens.
Franeker, K. Drager.
Gemert, H. A. v. d. Willigen.
Goes, C. Vreeke.
Gorredijk, S. G. Zwart.
Gorinchem, H. Boderij.
Gouda, A. Goedraad.
„ van Frankenhuizen.
Groenlo, J. H. Huyskes.
Groningen, C. Rikkers.
„ M. Gaasbeek.
Haarlem, J. P. Karthaus.
„ J. Larsen.
„ Wed. de Lange en v. Ek.
's Hage, Sack en C°.
Harderwijk, Wed. G. Tijhoff.
Harlingen, P. L Mirande Pz.
Hasselt, H. J. v. d. Vecht.
's Hertogenbosch, F. L. Welsch.
Hindelopen, David de Jong.
Hoorn, L. B. Ruttenberg.
Kampen, Mej. M. Vooght.
Kollum, C. Nihot.
Kuilenburg, J. N. Hondius.
Lamswaarde, J. van Braband.
Leiden, A Dirks.
Leeuwarden, S. P. Postma.
„ J. J. van Haagen.
„ A. van Wamel.
Maastricht, Primavesi cadet.
Meppel, J. M. Barth.
Middelburg, A. Engeler & C°.
Nijmegen, Gebr. Swemmelaar
N. Diep, T. Groen, Verkooph.
Oudshoorn, G. v. d. Boom.
Olst, A. v. Enck.
Pekel-A, J. T. Feldbrugge.
Purmerend, S. J. Veen.
Roermond, J. J. Romen.
Roermond, P. Hamath.
Rotterdam, J. A. Klinger en C°.
Schagen, ...
Schiedam, Mej. A. B. Roeping.
Sneek, P. T. Potma.
Sittard, Colem Pakbier.
Tiel, L. ...
Tilburg, C. ... Donhoff.
Utrecht, ... Uitenbroek, Bakkersbrug.
„ E. J. ... Bosch, Lijnmarkt.
Veendam, S. Savenye.
Vlissingen, A. M. Kalbfleisch.
Wageningen, W. J. Tibout.
Winschoten, G. Wasman.
Wijhe, Westhoff.
Zaandam, G. ... Apoth.
Zaltbommel, ... Huyskes.
„ ... G. Bender.
Zutphen, ... Wansleven.
„ Verkooph. Ulderink.
Zwolle, A. A. v. d. Kolk.
„ G. Elefeld.

Te Amsterdam bij C. L. van Langenhuysen, Drukker en Uitgever